

ผลกระทบของอุทกภัยปี 2531 ที่มีต่อพื้นที่พาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว เมืองหาดใหญ่



นายธีรพงศ์ คุรุติลกันนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาวิทยาลัย

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-155-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016615

I10307112

**THE IMPACTS OF 1988 A.D. FLOODING ON COMMERCIAL AREA AND TOURISM
IN HAT YAI COMMUNITY**

Mr. Theeraphong Krutdilakanan

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Urban and Regional Planning
Department of Urban and Regional Planning
Graduate School**


**Chulalongkorn University
1990**

ISBN 974-577-155-4

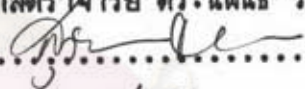
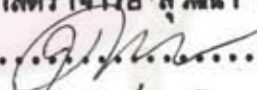


หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลกระทบของอุทกภัย ปี 2531 ที่มีต่อพื้นที่พาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว
เมืองหาดใหญ่
โดย นายธีรพงศ์ คุรุติลภานันท์
ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง สาขาการวางผังเมือง
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวัฒนา ฮาดานิติ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต


.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทน์ วิเชียรน้อย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวัฒนา ฮาดานิติ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คุณหญิง ทายตะคุ)

.....กรรมการ
(นายเทียนชัย มีสมาน)

ศูนย์วิทยานิพนธ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ธีรพงศ์ ตรีศุลกานันท์ : ผลกระทบของอุทกภัยปี 2531 ที่มีต่อพื้นที่พาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยวเมืองหาดใหญ่ (THE IMPACTS OF 1988 A.D. FLOODING ON COMMERCIAL AREA AND TOURISM IN HAT YAI COMMUNITY) อ.ที่ปรึกษา : ผศ. สุวัฒนา ธาณานิติ, 283 หน้า. ISBN : 974-577-155-4

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษารูปแบบและลักษณะการใช้ที่ดินเพื่อพาณิชย์กรรมที่เป็นผลมาจากการท่องเที่ยวในเมืองหาดใหญ่ 2) ศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบจากอุทกภัยทางด้านพาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว 3) เสนอแนวทางในการแก้ไขและบรรเทาความเสียหายจากภวาระน้ำท่วม ที่มีต่อธุรกิจการท่องเที่ยวและพื้นที่พาณิชย์กรรมของเมือง 4) เสนอแนะทิศทางที่เหมาะสมในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของเมืองหาดใหญ่ในอนาคต

ผลที่ได้จากการวิจัย พบว่า อุทกภัยที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2531 ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อธุรกิจการค้าและการท่องเที่ยวของเมืองหาดใหญ่เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านพาณิชย์กรรม ภวาระอุทกภัยได้สร้างความเสียหายให้กับย่านธุรกิจการค้าของเมือง สถานประกอบการประเภทต่าง ๆ ต้องปิดดำเนินการในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ก่อให้เกิดภาวะการค้าซบเซา และเกิดการสูญเสียรายได้ ขณะเดียวกันผู้ประกอบการยังคงประสบกับความเสียหายทางธุรกิจ อันเนื่องมาจากสินค้าและทรัพย์สินต่าง ๆ ถูกน้ำท่วม ซึ่งโดยทั่วไปสถานประกอบการค้าส่วนใหญ่ จะได้รับความเสียหายเฉลี่ยแห่งละไม่ต่ำกว่า 100,000 บาท อาทิ ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง มีมูลค่าความเสียหายเฉลี่ยแห่งละ 100,000-300,000 บาท เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังต้องเสียเวลาในการปรับปรุงและซ่อมแซมกิจการ ส่งผลทำให้ต้นทุนในการประกอบการเพิ่มสูงขึ้น จากความเสียหายดังกล่าว ทำให้อุทกภัยที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการค้าในระยะยาวเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 1 ปี

สำหรับในด้านการท่องเที่ยว อุทกภัยที่เกิดขึ้นมีผลทำให้นักท่องเที่ยวลดจำนวนลง ก่อให้เกิดภาวะซบเซาต่อการท่องเที่ยว และการสูญเสียรายได้ทางการท่องเที่ยวภายหลังจากเกิดอุทกภัย นอกจากนั้นยังก่อให้เกิดความเสียหายต่อธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อันได้แก่ โรงแรม ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว สถานบันเทิง เรียงรมย์ และร้านค้าจำหน่ายสินค้าเพื่อนักท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ความเสียหายด้านธุรกิจการท่องเที่ยวมีมูลค่าประมาณ 70 ล้านบาท อย่างไรก็ตามผลกระทบที่เกิดขึ้นกับภาวะการท่องเที่ยว กลับปรากฏอยู่ในช่วงระยะเวลาที่สั้น คือ ประมาณ 1-2 เดือน ภายหลังจากเกิดอุทกภัย จากผลกระทบและความเสียหายที่มีต่อธุรกิจการค้าและการท่องเที่ยวดังกล่าว ประเมินมูลค่าความเสียหายได้เท่ากับ 1,000 ล้านบาท โดยประมาณ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อบรรเทาหรือลดระดับความเสียหายจากอุทกภัย ด้วยการตั้งสถานีเตือนภัยทางอุทกศาสตร์ในบริเวณลุ่มน้ำ การเตรียมมาตรการฉุกเฉินเพื่อรับมือกับสภาวะน้ำท่วม และการเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำ โดยการปรับปรุงระบบระบายน้ำภายในเมือง รวมทั้งการกำหนดป้องกันแนวทางระบายน้ำตามธรรมชาติ อันเนื่องมาจากการขยายตัวของเมือง สำหรับข้อเสนอแนะในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้น ผู้วิจัยได้เสนอให้มีกรเพิ่มประเภทของสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว รวมทั้งการขยายตลาดทางการท่องเที่ยวให้กว้างขึ้น และให้มีการเปลี่ยนฐานทางเศรษฐกิจของเมืองใหม่ ทั้งนี้ เพื่อคงไว้ซึ่งสภาพเศรษฐกิจและความเจริญของเมืองหาดใหญ่ต่อไปในอนาคต

ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง
 สาขาวิชา การวางแผนเมือง
 ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ ธีรพงศ์ ตรีศุลกานันท์
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา สุวัฒนา ธาณานิติ



THEERAPHONG KRUTDILAKANAN : THE IMPACTS OF 1988 A.D. FLOODING ON
 COMMERCIAL AREA AND TOURISM IN HAT YAI COMMUNITY. THESIS ADVISOR :
 ASST.PROF. SUWATTHANA THADANITI. 283 PP. ISBN 974-577-155-4

The objectives of this study are 1) to study commercial land use pattern and its characteristics affected by tourism 2) to study and analyze the impacts of flooding on commercial and tourism 3) to give the guidelines for solving and reducing the impacts of flooding on tourism business and commercial area 4) to give the appropriate directions for the future tourism industry development of Hat Yai community.

The result from the research delineated that the 1988 A.D. flooding caused many impacts on business area and tourism in Hat Yai community. The greatest one was on commercial aspect due to the fact that the flooding caused damages to the CBD of the town. Several shops and other commercial activities must be closed for a moment causing stagnation of business and business income decreasing. Meanwhile, the entrepreneurs cannot avoid facing business loss because their goods and properties were damaged during the flooding. The average value of the damages of shops and other commercial activities within the community center was approximately 100,000 bahts, for example, 100,000-300,000 bahts a shop in leather goods business. Moreover, the improvement and recovering of their business after the flooding needs reasonably high cost. As a result, the impacts from the disaster lasted for more than one year.

In terms of tourism business, the decreasing number of tourists resulted from the flooding caused a still situation and income loss in tourism. Furthermore, the activities related to tourism business such as hotels, restaurants, tourist agencies, entertainment and souvenir shops were also damaged. The value of this damages were estimated up to approximately 70 million bahts. However, the impacts on tourism situation occurred for no longer than 1-2 months after the flooding. The total value of the damages in commercial and tourism business was estimated up to about 1 billion bahts.

The recommendations proposed in this research are 1) to establish a flood forecasting station in watershed area 2) to set measures in order to cope with flash flooding situation 3) to improve damage system and to set policies for natural waterway protection from the damages caused by urban land use expansion. As for the guidelines of tourism industry development, tourism attraction adding and tourism market expanding were proposed in the research. Moreover, economic base should be changed in order to maintain economic situation and urban growth of Hat Yai community in the future.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง
 สาขาวิชา การวางผังเมือง
 ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติบัตร ธีรพงศ์ คุรตดิลาکانันท์
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา [Signature]



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความช่วยเหลือและการให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวิทนา ธาดานิติ ที่ได้กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิพันธ์ วิเชียรน้อย ที่ได้กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คุณหญิง ทายตะคุ และ คุณเกียรติชัย มัชฌมาน ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจน อาจารย์ในภาควิชาทุกท่านที่ได้ประสาทความรู้ให้กับผู้วิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่และคุณแม่มที่ได้ให้กำลังใจและกำลังใจทรัพย์ สนับสนุนมาโดยตลอด และขอขอบคุณ ฉัตรบงกช พรหมโชติชัย ที่คอยให้กำลังใจและมีส่วนสำคัญ ที่ทำให้การเก็บข้อมูลในพื้นที่ศึกษาเป็นไปได้โดยง่าย ตลอดจนขอขอบคุณนำเฟิรฟิทยั เอียวสวัสดิ์ ที่ได้อนุเคราะห์ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล และมีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จจุล่งไปด้วยดี

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณหน่วยงานทุกแห่งที่ได้ให้ความร่วมมือในการเอื้อเฟื้อข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ และขอขอบคุณนิสิตรุ่นพี่ทุกคน ที่ได้ช่วยให้ข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ธีรพงศ์ คุรุติลกันนท์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
สารบัญแผนที่.....	ด
สารบัญภาพ.....	ถ
บทที่	
1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.4 ขั้นตอนและวิธีดำเนินการศึกษา.....	5
1.5 แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	7
1.7 ข้อจำกัดของการศึกษา.....	7
2 แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 แนวความคิดทางด้านอู่ทกภัย.....	8
2.1.1 นิยามที่สำคัญเกี่ยวกับอู่ทกภัย.....	8
2.1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับสาเหตุการเกิดอู่ทกภัย.....	9
2.1.3 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากอู่ทกภัย.....	11
2.1.4 งานวิจัยและการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากอู่ทกภัย...	13
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับพื้นที่พาณิชย์กรรม.....	14
2.2.1 องค์ประกอบและการใช้ที่ดินเพื่อการค้าของเมือง.....	14
2.2.2 ลักษณะการเกิดย่านการค้าและหลักการกำหนดที่ตั้ง.....	16
2.2.3 การกำหนดเขตการค้าภายในเมือง.....	18
2.2.4 ลักษณะของธุรกิจการค้าในปัจจุบัน.....	19

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 2		หน้า
2.3	แนวความคิดด้านการท่องเที่ยว.....	20
2.3.1	นิยามที่สำคัญเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	20
2.3.2	แนวความคิดในด้านตัวกระตุ้นการท่องเที่ยว.....	23
2.3.3	แนวความคิดด้านความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว.....	24
2.3.4	แนวความคิดด้านอุปสงค์และอุปทานทางการท่องเที่ยว.....	26
2.3.5	บทบาทและหน้าที่ของเมืองต่อการท่องเที่ยว.....	28
2.4	สรุปแนวความคิด.....	29
3	สภาพทั่วไปของเมืองหาดใหญ่.....	31
3.1	ลักษณะทางกายภาพ.....	31
3.1.1	ประวัติของเมืองหาดใหญ่.....	31
3.1.2	ลักษณะของการตั้งถิ่นฐาน.....	34
3.1.3	ที่ตั้งและอาณาเขต.....	35
3.1.4	สภาพทางภูมิศาสตร์.....	35
3.1.5	ลักษณะการใช้ที่ดิน.....	44
3.2	ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ.....	51
3.2.1	โครงสร้างทางเศรษฐกิจ.....	53
3.2.2	ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ.....	56
3.2.3	สถานภาพด้านการเงินและการคลัง.....	56
3.3	ลักษณะทางด้านสังคม.....	61
3.3.1	ลักษณะของประชากร.....	61
3.3.2	ระบบสาธารณูปโภค.....	64
3.3.3	สถาบันและการบริการทางสังคม.....	76
3.3.4	ศาสนา วัฒนธรรม และประเพณี.....	78
3.3.5	ชุมชนแออัด.....	78
3.3.6	การบริหารท้องถิ่น.....	79
3.4	สรุปบทบาทและความสำคัญของเมืองหาดใหญ่.....	80
4	สภาพพื้นฐานทางพาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว.....	82
4.1	สภาพทั่วไปทางธุรกิจการพาณิชย์ในเมืองหาดใหญ่.....	82
4.1.1	การใช้ที่ดินเพื่อพาณิชย์กรรมในเมืองหาดใหญ่.....	84
4.1.2	การขยายตัวของพื้นที่พาณิชย์กรรม ระหว่างปี พ.ศ. 2527- 2531.....	87

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4

หน้า

4.1.3	ลักษณะทั่วไปของธุรกิจการค้าและบริการในเมืองหาดใหญ่...	88
4.1.4	ลักษณะเด่นทางธุรกิจการค้าพาณิชย์ของเมืองหาดใหญ่.....	93
4.1.5	สรุปสภาพพื้นฐานด้านพาณิชย์กรรม.....	99
4.2	สภาพทั่วไปทางการท่องเที่ยวของเมืองหาดใหญ่.....	100
4.2.1	ลักษณะความเป็นเมืองท่องเที่ยวของหาดใหญ่.....	100
4.2.2	อุปทานทางการท่องเที่ยว.....	101
4.2.3	อุปสงค์ทางการท่องเที่ยว.....	114
4.2.4	แรงงานในภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว.....	134
4.2.5	รายได้จากการท่องเที่ยวในเมืองหาดใหญ่.....	137
4.2.6	สรุปสภาพทั่วไปด้านการท่องเที่ยว.....	140
4.3	ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่พาณิชย์กรรมกับการท่องเที่ยว.....	141
5	การเกิดอุทกภัยในเมืองหาดใหญ่.....	162
5.1	สภาพพื้นที่ลุ่มน้ำและลักษณะทางอุทกวิทยา.....	162
5.1.1	พื้นที่รับน้ำ.....	162
5.1.2	ระดับน้ำของทะเลสาบสงขลา.....	168
5.2	ลักษณะของการเกิดอุทกภัยในเมืองหาดใหญ่โดยทั่วไป.....	169
5.2.1	ประวัติของการเกิดอุทกภัยในเมืองหาดใหญ่.....	169
5.2.2	สภาพของอุทกภัยโดยทั่วไป.....	170
5.3	การเกิดอุทกภัยในเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ.2531.....	176
5.3.1	สาเหตุของการเกิดอุทกภัย.....	176
5.3.2	สภาพของการเกิดอุทกภัย.....	184
6	ผลกระทบที่เกิดจากอุทกภัย ปี พ.ศ.2531.....	199
6.1	ผลกระทบที่มีต่อพื้นที่พาณิชย์กรรม.....	202
6.1.1	ประเภทของกิจการ.....	203
6.1.2	ระยะเวลาที่ปิดกิจการ.....	204
6.1.3	ภาวะชบเซาของกิจการ.....	206
6.1.4	ภาวะการค้าในแต่ละช่วงเทศกาลภายหลังจากเกิดอุทกภัย...	209
6.1.5	ค่าความเสียหาย.....	211
6.1.6	ค่าความเสียหายจำแนกตามประเภทของกิจการ.....	213
6.1.7	การเงินและการธนาคาร.....	222
6.1.8	สรุปผลกระทบด้านพาณิชย์กรรม.....	223

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 6	หน้า
6.2 ผลกระทบที่มีต่อการท่องเที่ยวในเมืองหาดใหญ่.....	224
6.2.1 ค่าความเสียหายด้านธุรกิจการท่องเที่ยว.....	224
6.2.2 ภาวะการท่องเที่ยวของเมืองหาดใหญ่หลังจากเกิดอุทกภัย	226
6.2.3 ผลกระทบต่อธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว.....	232
6.2.4 ผลกระทบที่มีต่อการคมนาคมขนส่ง.....	237
6.2.5 สรุปผลกระทบด้านการท่องเที่ยว.....	241
7 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	246
7.1 สรุปผลกระทบ.....	246
7.1.1 ผลกระทบที่มีต่อพื้นที่พาณิชย์กรรม.....	246
7.1.2 ผลกระทบที่มีต่อการท่องเที่ยว.....	248
7.2 แนวโน้มสภาพทางพาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยวของเมืองหาดใหญ่ ในอนาคต.....	251
7.3 ข้อเสนอแนะในการลดระดับความเสียหายจากอุทกภัย.....	253
7.4 ข้อเสนอแนะด้านพาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว.....	254
7.5 ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป.....	256
บรรณานุกรม.....	257
ภาคผนวก.....	262
ประวัติผู้เขียน.....	283

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการใช้ที่ดินภายในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2510 - 2531	49
2	แสดงอันดับและปริมาณของสินเชื่อบริษัทในหาดใหญ่เปรียบเทียบกับภาคใต้ ปี พ.ศ. 2531	54
3	แสดงอัตราการประกอบอาชีพของประชากรในเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2531	55
4	แสดงจำนวนสถาบันการเงินในหาดใหญ่/สงขลา ปี พ.ศ. 2529	57
5	แสดงปริมาณเงินฝากและเงินให้สินเชื่อในจังหวัดสงขลา ปี พ.ศ. 2531	57
6	แสดงการระดมเงินทุนและการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ในอำเภอหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2527 - 2531	58
7	แสดงการเปรียบเทียบรายได้ต่อรายจ่ายของเทศบาลเมืองหาดใหญ่ ปีงบประมาณ 2527 - 2531	60
8	แสดงจำนวนถนนในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่	66
9	แสดงจำนวนผู้เดินทางโดยรถไฟ ณ. สถานีชุมทางหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2527 - 2531	71
10	แสดงจำนวนผู้โดยสารทางอากาศ ณ. ท่าอากาศยานหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2527 - 2531	72
11	แสดงการใช้ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรมในเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2510-2531	85
12	แสดงพื้นที่พาณิชยกรรมที่ได้รับอนุญาตก่อสร้างในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2529 - 2531	87
13	แสดงจำนวนของสถานประกอบการค้าในเมืองหาดใหญ่ จำแนกตาม ประเภทกิจการค้าและบริการ ปี พ.ศ. 2531	89
14	แสดงลักษณะของการประกอบกิจการค้าและบริการในเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2531	90
15	แสดงขนาดของสถานประกอบการค้าและบริการ ในเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2531	91
16	แสดงระยะเวลาในการดำเนินกิจการของสถานประกอบการค้า ในเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2532	91
17	แสดงประเภทของลูกค้า ของสถานประกอบการในเมืองหาดใหญ่	92
18	แสดงปริมาณสินค้าหนีภาษีที่จับกุมได้ โดยด่านศุลกากรจังหวัดสงขลา ระหว่างปี พ.ศ. 2527 - 2531	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19 แสดงสถิติการปราบปรามการลักลอบหนีศุลกากร ด้านฯป่าดงเบงชารี ปี พ.ศ. 2528-2531.....	99
20 แสดงจำนวนห้องนักของโรงแรมในเมืองหาดใหญ่ ระหว่างปี พ.ศ. 2527-2531.....	104
21 แสดงจำนวนห้องนักและสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงแรมบางแห่งใน เมืองหาดใหญ่.....	105
22 แสดงจำนวนร้านอาหาร และภัตตาคารทุกประเภทในเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2528.....	107
23 แสดงจำนวนของบริษัทนำเที่ยว จำแนกตามที่ตั้ง ในเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2528.....	108
24 แสดงจำนวนบริษัทนำเที่ยวของเมืองท่องเที่ยวหลักในส่วนภูมิภาค ปี พ.ศ. 2529.....	109
25 แสดงจำนวนผู้เดินทางเยือนหาดใหญ่/สงขลา เปรียบเทียบกับภาคใต้ ปี พ.ศ. 2529.....	115
26 แสดงจำนวนผู้เดินทางมาเยือนหาดใหญ่ จำแนกตามประเภทของ การเดินทาง ปี พ.ศ. 2529.....	115
27 แสดงอัตราส่วนของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปเยือนหาดใหญ่/สงขลา จำแนกตามถิ่นที่มา ปี พ.ศ. 2529.....	116
28 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่หาดใหญ่/สงขลา จำแนกตาม ภูมิภาคของโลก ปี พ.ศ. 2530-2531.....	117
29 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาเที่ยวเมือง หาดใหญ่ (สงขลา) ปี พ.ศ. 2527-2531.....	119
30 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวในเมืองหาดใหญ่ จำแนกตามประเภทของที่พัก ปี พ.ศ. 2529.....	120
31 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมในเมืองหาดใหญ่ (จังหวัดสงขลา) จำแนกตามกลุ่มอายุและประเทศ ปี พ.ศ. 2530.....	121
32 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโรงแรมของเมืองหาดใหญ่/สงขลา จำแนกรายเดือน ปี พ.ศ. 2530.....	122
33 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่หาดใหญ่/สงขลา จำแนกเป็น รายเดือน ปี พ.ศ. 2530-2531.....	123

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
34 แสดงระยะเวลาพำนักโดยเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่หาดใหญ่ จำแนกประเภทที่พัก ปี พ.ศ. 2528.....	124
35 แสดงอัตราการเข้าพักเฉลี่ยตามที่นักท่องเที่ยวหลักของประเทศ ปี พ.ศ. 2528 - 2529.....	125
36 แสดงอัตราการเข้าพักเฉลี่ยของเมืองหาดใหญ่/สงขลา จำแนกรายเดือน ปี พ.ศ. 2530.....	125
37 แสดงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน ของนักท่องเที่ยวและนักศึกษานานาชาติในเมืองหาดใหญ่ จำแนกประเภทค่าใช้จ่าย ปี พ.ศ. 2528.....	127
38 แสดงอายุของนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2529.....	128
39 แสดงอาชีพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2529.....	129
40 แสดงวัตถุประสงค์ในการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เมืองหาดใหญ่ พ.ศ. 2529.....	129
41 แสดงลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่ไปเที่ยวหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2529.....	130
42 แสดงความถี่ในการเดินทางไปเที่ยวที่หาดใหญ่ของนักท่องเที่ยว พ.ศ. 2529.....	130
43 แสดงจำนวนแรงงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของหาดใหญ่/สงขลา ปี พ.ศ. 2528 และ พ.ศ. 2530.....	136
44 แสดงร้อยละของสถานประกอบการและจำนวนพนักงานในธุรกิจประเภทต่าง ๆ ที่ต้องการเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ. 2535.....	137
45 แสดงรายได้จากการท่องเที่ยวในเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2528 จำแนกตามประเภทค่าใช้จ่าย และประเภทของนักท่องเที่ยว.....	139
46 แสดงประเภทของสถานประกอบการค้า หมวดที่ 1 บริเวณย่านใจกลางเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2532.....	155
47 แสดงประเภทของสถานประกอบการค้า หมวดที่ 2 บริเวณย่านใจกลางเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2532.....	156
48 แสดงประเภทของสถานประกอบการค้า หมวดที่ 3 บริเวณย่านใจกลางเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2532.....	166

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
49 แสดงระดับน้ำและอัตราการไหลสูงสุดของปีที่เกิดอุทกภัยในเมืองหาดใหญ่ ระหว่าง พ.ศ. 2510 - 2520.....	166
50 แสดงความถี่ของอัตราการไหลของน้ำหลาก ในลำน้ำต่าง ๆ บริเวณ เมืองหาดใหญ่.....	168
51 แสดงปริมาณฝนตกที่ทำให้เกิดอุทกภัยอย่างรุนแรงในบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ ของภาคใต้ฝั่งตะวันออก.....	177
52 แสดงสถิติปริมาณน้ำฝน ระหว่างวันที่ 19-25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2531....	180
53 แสดงระดับน้ำและอัตราการไหลสูงสุดของคลองอู่ตะเภา ณ สถานี X _{๓๔} อำเภอหาดใหญ่ ระหว่างวันที่ 19-20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2531.....	181
54 แสดงประเภทของสถานประกอบการ.....	204
55 แสดงระยะเวลาที่เปิดกิจการของสถานประกอบการในเมืองหาดใหญ่ภายหลัง จากอุทกภัย.....	206
56 แสดงการลดจำนวนของลูกค้า ภายหลังการเกิดอุทกภัย.....	207
57 แสดงร้อยละของรายได้ที่ลดลงของสถานประกอบการในเมืองหาดใหญ่....	207
58 แสดงภาวะชบเซาของสถานประกอบการ ในเมืองหาดใหญ่ภายหลังจาก อุทกภัย.....	208
59 แสดงภาวะการค้าในแต่ละช่วงเทศกาลของเมืองหาดใหญ่ภายหลังจากเกิด อุทกภัย.....	210
60 แสดงมูลค่าความเสียหายที่เกิดจากอุทกภัย ของสถานประกอบการต่าง ๆ ในเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2531.....	212
61 แสดงผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจการเงิน ของสงขลา/หาดใหญ่ เดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม พ.ศ. 2531.....	222
62 แสดงค่าความเสียหาย จำแนกตามประเภทของรายได้จากนักท่องเที่ยว ..	225
63 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่เดินทางมาหาดใหญ่/สงขลา ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2530 - พฤษภาคม 2531 และเดือนพฤศจิกายน 2531 - พฤษภาคม 2532.....	228
64 แสดงจำนวนผู้เดินทางชาวไทยที่ไปเยือนหาดใหญ่ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2531 - เดือนมีนาคม 2532.....	231
65 แสดงตัวอย่างความเสียหายของธุรกิจโรงแรมจากภาวะอุทกภัยในเมือง หาดใหญ่.....	233

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
66	แสดงเส้นทางการเดินรถระหว่างสถานีชุมทางรถไฟหาดใหญ่ กับพื้นที่ใกล้เคียง ภายหลังจากเกิดอุทกภัย.....	238
67	แสดงจำนวนผู้โดยสารทางรถไฟ ณ สถานีชุมทางหาดใหญ่ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2530 - เมษายน 2531 และเดือนพฤศจิกายน 2531 - เมษายน 2532.....	239
68	แสดงจำนวนผู้โดยสารทางรถยนต์ ณ สถานีขนส่งหาดใหญ่ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2531 - เมษายน 2532.....	240
69	แสดงจำนวนผู้โดยสารทางอากาศ ณ ท่าอากาศยานหาดใหญ่ ระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2531 - เดือนมีนาคม พ.ศ. 2532.....	241
70	แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่เดินทางผ่านด่านตรวจคนเข้าเมือง จังหวัดสงขลา ระหว่างเดือนมิถุนายน - ตุลาคม ปี พ.ศ.2532	252



 ศูนย์วิทยพัทยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงการขยายตัวของอุปสงค์ทางการท่องเที่ยว.....	26
2	แสดงลักษณะภูมิอากาศโดยทั่วไปของอำเภอหาดใหญ่.....	41
3	แสดงอัตราการประกอบอาชีพของประชากรในเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2531.....	55
4	แสดงปริมาณเงินฝากและปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในอำเภอ หาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2527-2531.....	59
5	แสดงการเปรียบเทียบรายได้และรายจ่ายของเทศบาลเมืองหาดใหญ่ ระหว่างปี พ.ศ. 2527-2531.....	61
6	แสดงลักษณะของการประกอบกิจการค้าและบริการในเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2531.....	90
7	แสดงปริมาณสินค้าพณิชยที่จับกุมได้ โดยด่านศุลกากรจังหวัดสงขลา ระหว่างปี พ.ศ. 2527-2531.....	98
8	แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2527-2531.....	120
9	แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จำแนกเป็นรายเดือน ปี พ.ศ. 2530-2531.....	123
10	แสดงรายได้จากการท่องเที่ยวในเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2528.....	140
11	แสดงทิศทางการไหลของน้ำหลากเข้าสู่ระบบระบายน้ำหลักของเมือง...	164
12	แสดงแผนผังสรุปมูลค่าความเสียหายของสถานประกอบการค้า จำแนกตาม ประเภทของกิจการ.....	220
13	แสดงการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทาง มาหาดใหญ่/สงขลา ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2530-พฤษภาคม 2531 และเดือนพฤศจิกายน 2531-พฤษภาคม 2532.....	229
14	แสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการท่องเที่ยว และธุรกิจการพาณิชย์ ในเมืองหาดใหญ่.....	242

สารบัญแนบที่

แนบที่		หน้า
1	แสดงที่ตั้งของเมืองหาดใหญ่.....	36
2	แสดงอาณาเขตของเทศบาลเมืองหาดใหญ่.....	37
3	แสดงลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง.....	39
4	แสดงลักษณะทางธรณีวิทยาบริเวณจังหวัดสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง.....	43
5	แสดงการใช้ที่ดินของเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2525.....	46
6	แสดงการใช้ที่ดินของเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ. 2531.....	47
7	แสดงข้อจำกัดและทิศทางการขยายตัวของเมืองในอนาคต.....	52
8	แสดงความหนาแน่นของประชากรในเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ.2531.....	63
9	แสดงโครงข่ายของระบบทางหลวงในอำเภอหาดใหญ่และพื้นที่ใกล้เคียง....	65
10	แสดงระบบโครงข่ายของถนน ภายในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่.....	67
11	แสดงเส้นทางที่กำหนดให้รถวิ่งทางเดียว ภายในตัวเมืองหาดใหญ่.....	69
12	แสดงบริเวณพื้นที่ย่านธุรกิจการค้าที่สำคัญของเมืองหาดใหญ่.....	142
13	แสดงการแบ่งพื้นที่บริเวณศึกษา.....	144
14	แสดงประเภทของสถานประกอบการค้า ในบริเวณย่านใจกลางเมืองหาดใหญ่ พื้นที่ A1.....	147
15	แสดงประเภทของสถานประกอบการค้า ในบริเวณย่านใจกลางเมืองหาดใหญ่ พื้นที่ A2.....	148
16	แสดงประเภทของสถานประกอบการค้า ในบริเวณย่านใจกลางเมืองหาดใหญ่ พื้นที่ A3.....	149
17	แสดงประเภทของสถานประกอบการค้า ในบริเวณย่านใจกลางเมืองหาดใหญ่ พื้นที่ B1.....	150
18	แสดงประเภทของสถานประกอบการค้า ในบริเวณย่านใจกลางเมืองหาดใหญ่ พื้นที่ B2.....	151
19	แสดงประเภทของสถานประกอบการค้า ในบริเวณย่านใจกลางเมืองหาดใหญ่ พื้นที่ B3.....	152
20	แสดงประเภทของสถานประกอบการค้า ในบริเวณย่านใจกลางเมืองหาดใหญ่ พื้นที่ C1.....	153
21	แสดงประเภทของสถานประกอบการค้า ในบริเวณย่านใจกลางเมืองหาดใหญ่ พื้นที่ C2.....	154

สารบัญแผนที่ (ต่อ)

แผนที่		หน้า
22	แสดงสภาพลุ่มน้ำบริเวณอำเภอหาดใหญ่และอำเภอสะเตาะ.....	163
23	แสดงทิศทางการไหลของน้ำหลากผ่านตัวเมืองหาดใหญ่.....	165
24	แสดงบริเวณพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วม สำหรับคาบความถี่ 2 ปี.....	173
25	แสดงบริเวณพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วม สำหรับคาบความถี่ 5 และ 10 ปี.....	174
26	แสดงทิศทางการเคลื่อนตัวของหย่อมความกดอากาศต่ำ.....	179
27	แสดงบริเวณพื้นที่น้ำท่วมในเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ ปี พ.ศ.2531.....	186
28	แสดงตำแหน่งและระดับความลึกของน้ำบริเวณต่าง ๆ ของเมือง.....	188
29	แสดงโครงการบรรเทาอุทกภัย อำเภอหาดใหญ่.....	245



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
1 แสดงสภาพของชุมชนเมืองหาดใหญ่ ในสมัยเริ่มแรกของการตั้งถิ่นฐาน- ปี พ.ศ.2467	33
2 แสดงสภาพของชุมชนเมืองหาดใหญ่ ในปี พ.ศ.2479 บริเวณถนน- ธรรมณูวิถี	33
3 ภาพถ่ายดาวเทียม แสดงหย่อมความกดอากาศต่ำ ที่เป็นสาเหตุทำให้ เกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ ปี พ.ศ. 2531 ในภาคใต้	178
4 แสดงทางหลวงหมายเลข 43 หรือถนนเลี่ยงเมือง (By-Pass) ที่ก่อสร้าง ในปี 2531	183
5 แสดงระดับความสูงของถนน By-Pass บริเวณสะพานระบายน้ำ	183
6 แสดงระดับความสูงของน้ำ บริเวณหน้าโรงพยาบาลเจลิมไทย ซึ่งมี ระดับความสูงประมาณ 2.0 เมตร	190
7 แสดงบริเวณวงเวียนน้ำพุ ที่กลายสภาพเป็นตลาดสด (วันที่ 24 พฤศจิกายน 2531)	190
8 แสดงระดับความสูงของน้ำในเวลากลางคืน ขณะที่เริ่มเกิดอุทกภัย วันที่ 21 พฤศจิกายน 2531	193
9 แสดงระดับน้ำที่บริเวณศูนย์การค้าพลาซ่า ถนนเพชรเกษม	193
10 แสดงสภาพของน้ำท่วม ในเมืองหาดใหญ่ บริเวณโรงแรมหาดใหญ่- เมอร์ลิน	193
11 แสดงความเขียวของกระแสน้ำในคืนวันที่ 21 พฤศจิกายน 2531	194
12 แสดงความรุนแรงของกระแสน้ำ	194
13 ภาพถ่ายทางอากาศ แสดงสภาพของอุทกภัยในเมืองหาดใหญ่ วันที่ 22 พฤศจิกายน 2531	195
14 ภาพถ่ายทางอากาศ แสดงสภาพของอุทกภัยในเมืองหาดใหญ่ บริเวณ- สะพานข้ามทางรถไฟ	195
15 แสดงสภาพของน้ำท่วม บริเวณสถานีชุมทางรถไฟ เมืองหาดใหญ่ วันที่ 22 พฤศจิกายน 2531	195
16 แสดงสภาพของน้ำท่วม บริเวณถนนธรรมณูวิถี	196
17 แสดงสภาพของน้ำท่วม บริเวณหน้าศูนย์การค้าสันติสุข ถนนนิพัทธ์อุทิศ 3	196
18 แสดงสภาพของน้ำท่วม บริเวณถนนเสน่หานุสรณ์	196

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพประกอบที่	หน้า
19 แสดงระดับความสูงของน้ำ บริเวณถนนนิพัทธ์อุทิศ 2 ในวันที่ 22 พฤศจิกายน 2531	197
20 แสดงระดับความสูงของน้ำ บริเวณถนนศุภสารรังสรรค์ วันที่ 22 พฤศจิกายน 2531	197
21 แสดงสภาพของน้ำท่วมภายหลังจากเกิดอุทกภัย บริเวณถนนนิพัทธ์อุทิศ 2 (วันที่ 23 พฤศจิกายน 2531)	197
22 แสดงสภาพของเมืองหาดใหญ่ หลังจากน้ำลด บริเวณเชิงสะพานข้าม ทางรถไฟ วันที่ 24 พฤศจิกายน 2531	198
23 แสดงสภาพของเมืองหาดใหญ่ภายหลังจากน้ำลด วันที่ 25 พฤศจิกายน 2531	198



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย